

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 30.1.2002
SG (2002) D/228272

SULAUTUMIEN VALVONTAMENETTELY
8 ARTIKLAN 4 KOHDAN NOJALLA TEHTY PÄÄTÖS

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 30 päivänä tammikuuta 2002,

**yritysten erottamisesta toisistaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 8 artiklan
4 kohdan nojalla**

(Asia COMP/M.2283 – Schneider/Legrand)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan,

ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 4064/89¹, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97², ja erityisesti sen 8 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon asetuksen (ETY) N:o 4064/89 8 artiklan 3 kohdan nojalla 10 päivänä lokakuuta 2001 tehdyn komission päätöksen, jolla yritysten Schneider ja Legrand välinen keskittymä julistettiin yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi,

on antanut asianomaisille yrityksille mahdollisuuden esittää huomautuksensa komission 24 päivänä lokakuuta 2001 niitä vastaan esittämistä väitteistä,

ottaa huomioon keskittymiä käsittelevän neuvonantajan komitean lausunnon,

ottaa huomioon kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan tässä asiassa antaman loppukertomuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

Tosiseikat

- (1) Komissio sai 16 päivänä helmikuuta 2001 asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (jäljempänä 'sulautuma-asetus') 4 artiklan mukaisen ilmoituksen keskittymähankkeesta, jolla Schneider Electric (jäljempänä 'Schneider') hankkisi sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yksinomaisen määräysvallan Legrand-konsernissa³ 15 päivänä tammikuuta 2001 antamansa julkisen vaihtotarjouksen kautta.
- (2) Sulautuma-asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan komissiolle ilmoitetut julkiset vaihtotarjoukset voidaan toteuttaa sillä edellytyksellä, ettei ostaja käytä osakkeisiin liittyvää äänioikeuttaan. Schneider päätti vaihtotarjouksensa 25 päivänä heinäkuuta 2001 saatuaan haltuunsa 98,1 prosenttia Legrandin pääomasta.
- (3) Komissio teki 10 päivänä lokakuuta 2001 sulautuma-asetuksen 8 artiklan 3 kohdan nojalla päätöksen, jolla Schneiderin ja Legrandin välinen keskittymä julistettiin yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi (jäljempänä 'yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehty päätös').
- (4) Yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdyssä päätöksessä esitetyistä syistä suunnitellulla keskittymällä luotaisiin yritykselle määräävä asema, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy seuraavilla markkinoilla:

¹ EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1.

² EYVL L 180, 9.7.1997, s.1.

³ Tässä päätöksessä, 'Legrandilla' tarkoitetaan koko Legrand-konsernia sellaisena kuin se oli Schneiderin julkisen vaihtotarjouksen päätyttyä.

- nousukeskuksiin tarkoitettujen koteloitujen katkaisijoiden, pienoiskatkaisijoiden ja kaappien markkinoilla Italiassa
 - ryhmäkeskuksiin tarkoitettujen pienoiskatkaisijoiden, vikavirtasuojakytkinten ja koteloiden markkinoilla Tanskassa, Espanjassa, Italiassa ja Portugalissa
 - liitäntäkatkaisijoiden markkinoilla Ranskassa ja Portugalissa
 - kaapelihyllyjen markkinoilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa
 - pistorasioiden ja kytkinten markkinoilla Kreikassa
 - vesitiiviiden laitteiden markkinoilla Espanjassa
 - kiinnitys- ja liitäntätarvikkeiden markkinoilla Ranskassa
 - sähkönmuuntotuotteiden markkinoilla Ranskassa
 - valvonta- ja merkinantoapulaitteiden markkinoilla Ranskassa.
- (5) Yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdyssä päätöksessä komissio toteaa samaten, että suunnitellulla keskittymällä vahvistettaisiin yrityksen määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy seuraavilla markkinoilla:
- nousukeskuksiin tarkoitettujen koteloitujen katkaisijoiden, pienoiskatkaisijoiden ja kaappien markkinoilla Ranskassa (määräävässä asemassa Schneider)
 - ryhmäkeskuksiin tarkoitettujen pienoiskatkaisijoiden, vikavirtasuojakytkinten ja koteloiden markkinoilla Ranskassa (määräävässä asemassa Schneider)
 - pistorasioiden ja kytkinten markkinoilla Ranskassa (määräävässä asemassa Legrand)
 - vesitiiviiden laitteiden markkinoilla Ranskassa (määräävässä asemassa Legrand)
 - turvavalaisusjärjestelmien tai turvavaloyksiköiden markkinoilla Ranskassa (määräävässä asemassa Legrand).
- (6) Komissio lähetti Schneiderille 24 päivänä lokakuuta 2001 sulautuma-asetuksessa säädetyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista annetun asetuksen (EY) N:o 447/98⁴ 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun väitetiedoksiannon (jäljempänä 'väitetiedoksianto'), jossa se totesi keskittymän yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja katsoi sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohdan perusteella, että paras keino palauttaa tehokkaan kilpailun edellytykset kyseisillä markkinoilla on [...] kuluessa toteutettu Schneiderin osakkaille suunnattu osakeanti, jossa Legrandin osakkeita tarjotaan merkittäväksi suhteessa osakkaiden omistusosuuksiin. Schneider vastasi komissiolle 7 päivänä marraskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä ja esitti suullisesti kantansa asiasta 26 päivänä marraskuuta 2001 pidetyssä kuulemistilaisuudessa.
- (7) Komissio teki 4 päivänä joulukuuta 2001 sulautuma-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan nojalla päätöksen, jolla se antoi Schneiderille luvan nimittää toimitsijamiehen, jonka välityksellä Schneider voi käyttää Legrandissa omistamiinsa osakkeisiin liittyvää äänioikeutta (jäljempänä 'poikkeuslupapäätös'). Poikkeuslupapäätöksessä määritellyn toimeksiannon mukaan toimitsijamiehen tärkeimpänä tehtävänä on varmistaa, että Legrand säilyttää riittävän itsenäisyyden ja toimintavapauden voidakseen jatkaa täysipainoista kilpailua kyseisillä markkinoilla ja että Legrandin johtajat jatkavat

⁴ EYVL L 61, 2.3.1998, s. 1.

* Tästä asiakirjasta on poistettu kohtia, jotka sisältävät luottamuksellisia tietoja. Kyseiset kohdat on merkitty hakasulkeilla ja tähtimerkillä.

yrittäjien hallintoa, johtamista ja toimintaa entiseen tapaan tavanomaisen liiketoiminnan puitteissa. Toimeksiannossa toimitsijamiehelle määrätään seuraavat tehtävät: hän hoitaa Schneiderin osakkuutta Legrandissa konsernin johto- ja hallintoelinten säännöllisen toiminnan turvaamiseksi ja valvoo, ettei Schneider ryhdy poikkeuspäätöksen vastaisiin tai siinä määrittelemättömiin toimenpiteisiin sekä valmistele Schneiderin mahdollista erottamista Legrandista ja raportoi komissiolle tehtäviensä hoitamisesta.

- (8) Komissio ilmoitti 15 päivänä tammikuuta 2002 järjestetyssä kokouksessa Schneiderin edustajille tämän päätöksen pääasiallisesta sisällöstä siinä muodossa, kuin se lähetettiin keskittymää käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle. Päätösehdotuksen mukaan Schneider saa periaatteessa päättää vapaasti yritysten erottamista koskevista yksityiskohdista. Lisäksi siinä asetetaan [...] * määräaika, jonka kuluessa Schneiderin on viimeistään erotettava yritykset toisistaan. Schneiderin edustajat esittivät, ettei yhtiö ehdi kyseisessä määräajassa käyttää oikeuttaan päättää vapaasti yritysten erottamista koskevista yksityiskohdista, ja vaativat, että määräajan pitäisi olla vähintään [...] * (ks. 107–122 kohta).

Schneiderin ja Legrandin erottamisjärjestelyn arviointiperiaatteet

- (9) Sulautuma-asetuksen 8 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyssä komission päätöksessä kyseinen toimenpide julistetaan yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi. Kuten edellä todettiin, Schneiderilla on nyt hallussaan 98,1 prosenttia Legrandin pääomasta, joten suunniteltu keskittymä on jo toteutunut sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- (10) Schneider toisin sanoen hankki itselleen kaikki Legrandin toiminnot komissiolle ilmoittamallaan keskittymällä, jonka komissio myöhemmin julisti yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi. Tämän vuoksi keskittymä on purettava erottamalla Schneider ja Legrand kokonaan toisistaan.
- (11) Komissio ei suhteellisuusperiaatteen nojalla voi hyväksyä Schneiderilta sellaisia ehdotuksia, joilla se välttäisi erottautumasta kokonaan Legrandista, elleivät kyseiset ehdotukset varmasti mahdollista tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamista kyseisille markkinoille.
- (12) Suhteellisuusperiaatteen mukaan komission on myös suosittava eri vaihtoehtoista sellaisia tehokkaan kilpailun edellytykset palauttavia toimenpiteitä, jotka parhaiten suojaavat kyseisten yritysten yksityisiä etuja. Tässä tapauksessa kyseiset edut ovat Schneiderin Legrandiin tekemien sijoitusten taloudellisen arvon säilyminen⁵ sekä Legrandin kilpailukyvyn turvaaminen. Tästä seuraa, että vaikka komission on

⁵ On syytä palauttaa mieleen, että Schneider hankki osuutensa Legrandin pääomasta julkisen vaihtotarjouksen avulla. Sulautuma-asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan vaihtotarjouksen voi tehdä jo ennen kuin komissio on päättänyt suunnitellun keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille; se ei siis merkitse kilpailusääntöjen rikkomista, eikä siitä voida määrätä seuraamuksia. Schneiderin on kuitenkin hyvän liiketavan mukaisesti kannettava seuraukset tästä liiketoimesta, jonka se toteutti harkitusti siitä huolimatta, ettei sillä ollut vielä täyttä varmuutta komission aloittaman tutkintamenettelyn tuloksista. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että Schneiderilla olisi ollut mahdollisuus pyytää komissiota hyväksymään hankkeensa ennen julkisen vaihtotarjouksen antamista, kuten eräät muut Pariisiin pörssissä noteeratut yritykset ovat tehneet. Lisäksi on huomattava, että kun komissio oli sulautuma-asetuksen 6 asetuksen 1 kohdan c alakohdan mukaisesti esittänyt vakavia epäilyksiä Schneiderin ja Legrandin suunnitellusta keskittymästä, Schneider joutui Legrandin vähemmistöosakkaiden kanssa oikeudenkäyntiin, jonka jälkeen se olisi vielä voinut perua hankkeen. Schneider kuitenkin päätti pitää vaihtotarjouksen voimassa.

suhteellisuusperiaatteen mukaisesti otettava huomioon Schneiderin etu eli sen sijoituksen arvon säilyminen, se ei kuitenkaan saa edistää Schneiderin mahdollisia pyrkimyksiä vahvistaa keskittymän purkamisen kautta omaa asemaansa kilpailijoidensa ja erityisesti Legrandin vahingoksi heikentämällä Legrandin toimintamahdollisuuksia. Tällä perusteella komissio katsoo, että Schneiderin ja Legrandin yksityiset edut ovat alisteisia yleiselle edulle, jota edustaa tehokkaan kilpailun edellytysten palauttaminen kyseisille markkinoille. Komissio katsoo myös, ettei kummankaan yrityksen yksityistä etua voida asettaa toisen edelle.

Schneiderin osakkuuden kielteiset kilpailuvaikutukset

- (13) Aluksi on syytä panna merkille, että Schneiderin nykyinen 98,1 prosentin omistusosuus Legrandista ylittää selvästi erityisoikeuksiin (kuten määrävähemmistöön) oikeuttavan rajan ja vaikeuttaa siten Legrandin kehitystä.⁶ Se tekee Legrandin riippuvaiseksi Schneiderin määräysvallasta kaikissa toimintansa laajentamiseksi tarvitsemissaan osakepääoman korotuksissa (investoinneissa tai yritysostoissa). Legrandin toiminta kyseisillä markkinoilla voi kuitenkin edellyttää siltä huomattavia investointeja, kuten yritysostoja (usein ainoa keino tunkeutua uusille maantieteellisille markkinoille) tai tuotevalikoiman uudistamista (kuten nousukeskuksiin tarkoitettujen koteloitujen katkaisijoiden tapauksessa).⁷ Samaten vaikuttaa poissuljetulta, että Legrand voisi käynnistää mitään uusia tärkeitä hankkeita, ennen kuin se saa riittävän varmuuden erityisesti osakasrakenteestaan ja käytettävissään olevista resursseista.
- (14) Lisäksi Schneider hyötyisi tästedes suoraan Legrandin liikevoitosta, vaikka yritykset kilpailevat keskenään useilla markkinoilla. Tämä oikeus Legrandin voittoon korvaisi Legrandin hyväksi koituneet Schneiderin myyntitappiot ja vähentäisi sitä kautta Schneiderin halua kilpailla Legrandin kanssa kyseisillä markkinoilla.
- (15) Talouden toimijoiden toteuttamilla hinnankorotuksilla on yleensä kahdenlaisia vaikutuksia. Ensinnäkin ne lisäävät jokaisen tuotteen myynnistä saatavaa tuottoa. Toiseksi hinnankorotukset vähentävät myyntimääriä, ja tämä myyntiosuuksien menetys koituu kilpailijoiden hyödyksi. Hintojen korottaminen onkin kannattavaa vain, jos ensiksi mainittu vaikutus on toiseksi mainittua suurempi ja jos talouden toimija on korotuspäätöksessään ottanut huomioon kilpailijoille todennäköisesti menetettävän myyntiosuuden. Tilanne kuitenkin muuttuu, jos talouden toimija voi saada takaisin osan hinnankorotuksen vuoksi kärsimästään tappiosta osallistumalla yhden kilpailijansa voittoon. Tällaisessa tapauksessa toimijan oikeus sen kilpailevan yrityksen tuottamaan voittoon, johon toimijalla on omistusyhteys, korvaa osittain myyntitappioiden kielteisen vaikutuksen ja siitä kilpailijoille koituvan hyödyn. Korvaava vaikutus on tietenkin sitä voimakkaampi, mitä suurempi toimijan omistusosuus kilpailevassa yrityksessä on ja mitä vahvempi asema kilpailijalla on kyseisillä markkinoilla.
- (16) Ennen keskittymää Schneiderin laskuttamat hinnat olivat tasolla, joka maksimoi sen voiton. Pienestäkin hinnankorotuksesta seurannut myynnin (ja siis tuoton) lasku olisi riittänyt mitätöimään korotettuun hintaan myydyillä tuotteilla aikaansaadun tuottavuuden kasvun. Schneider kuitenkin hankki osakkuuden Legrandista ja sai näin oikeuden Legrandin tuottamaan voittoon. Näin ollen Schneiderin hinnankorotuksesta ja

⁶ Ranskan lainsäädännön mukaan määrävähemmistö, jolla pystytään estämään enemmistöä vaativat päätökset, on 33 prosenttia pääomasta. Yhtiökokous on päätösvaltainen silloin, kun edustettuna on 50 prosenttia äänivaltaisista osakkeenomistajista, joten tämä määrävähemmistö vastaa 16 prosentin enemmistöosuutta.

⁷ Ks. yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehty päätös, 511–516 kohta.

sitä seuranneesta myynnin vähenemisestä Legrandille koitua lisätuotto palautuukin lopulta takaisin sen osakkaalle Schneiderille. Kyseinen 98,1 prosentin omistusosuus Legrandin pääomasta toi Schneiderille lisää liikkumavaraa, jonka turvin se saattoi korottaa hintojaan. Tämä liikkumavara on sitä suurempi, mitä enemmän Schneiderin tuotteet kilpailevat suoraan Legrandin tuotteiden kanssa (siis jos Schneiderin myynnin vähenemisestä on enemmän hyötyä Legrandille kuin muille kilpailijoille), mitä keskittyneemmät markkinat ovat (tässäkin tapauksessa Schneiderin myynnin vähenemisestä on enemmän hyötyä Legrandille kuin muille kilpailijoille) ja mitä merkittävämpi Schneiderin osuus on Legrandin osakepääomasta. On syytä korostaa, että tässä tapauksessa kaksi ensimmäistä ehtoa ovat suurelta osin täyttyneet. Schneiderin ja Legrandin tuotevalikoimat ovat lähes samanlaiset, ja tietyillä maantieteellisillä markkinoilla ja etenkin Ranskassa ne ovat alan suurimmat markkinatoimijat. Yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdyssä päätöksessä esitettyjen syiden perusteella näiden kahden yrityksen välinen kilpailu on siis tärkein kilpailua luova tekijä.

- (17) Jos Schneiderin Legrand-konsernista hankkiman omistusosuuden aiheuttama kilpailun väheneminen Ranskassa jatkuu, se vahvistaa suoraan Schneiderin tai Legrandin määräävää asemaa nousukeskusten markkinoilla (ennen keskittymää Schneiderin markkinaosuus oli nousukeskuksiin tarkoitettujen koteloitujen katkaisijoiden ja pienoiskatkaisijoiden osalta noin [60–70]* prosenttia ja HHI-keskittymisindeksi noin [3 000–6 000]* pistettä), ryhmäkeskusten markkinoilla (ennen keskittymää Schneiderin markkinaosuus oli ryhmäkeskusten osalta noin [40–50]* prosenttia ja HHI-keskittymisindeksi noin [3 000–4 000]* pistettä) sekä pistorasioiden ja kytkinten markkinoilla (ennen keskittymää Legrandin markkinaosuus oli noin [80–90]* prosenttia ja HHI-keskittymisindeksi noin [7 000–8 000]* pistettä).⁸
- (18) Pistorasioiden ja kytkinten markkinoilla Schneider on käytännössä Legrandin ainoa kilpailija Ranskassa. Legrandin markkinaosuus oli [80–90]* prosenttia, ja noin [0–10]* prosentin⁹ markkinaosuudellaan Schneider on markkinoiden ainoa varteenotettava kilpailija. Siksi Schneiderin hinnankorotukset hyödyttäisivät lähes yksinomaan Legrandia sekä osakkuutensa mukaisesti Schneideria itseään. Legrand saattaisi seurata Schneiderin esimerkkiä ja nostaa jatkuvasti hintoja niin, että lopulta vähäinenkin hinnanmuutos johtaisi markkinoiden kokonaisyksynnän supistumiseen ja tekisi toiminnasta kannattamattoman. Legrand ja Schneider ovat ainoat toimijat myös Ranskan liitäntäkatkaisijoiden markkinoilla, joista niiden osuudet ovat [...]*.¹⁰ Schneiderin merkittävästä omistusosuudesta Legrandissa syntyvä rakenteellinen sidossuhde loisi lisää kannustimia (kuten myös vahvoja markkinoillepääsyn esteitä sekä yhteyksiä Schneiderin ja Legrandin välille useilla eri markkinoilla Ranskassa) kielteiseen

⁸ HHI-indeksi (Herfindhal-Hirschman Index) saadaan laskemalla yhteen tietyillä markkinoilla toimivien yritysten markkinaosuuksien neliöt. Tietyin oletuksin tällä indeksillä voidaan kuvata tuotannonalan keskimääräistä voittoa. Yksittäisen liiketoimen aiheuttama indeksin muutos on rinnastettavissa voittojen muutokseen, ja se siis kuvastaa kyseisen liiketoimen potentiaalista vaikutusta hintoihin. Indeksia käytetään kilpailupaineen mittaamiseen tai yksittäisen liiketoimen kilpailutilanteesta aiheuttamien muutosten arviointiin tietyillä markkinoilla (ks. esimerkiksi asia COMP/M.1383 – Exxon/Mobil tai Yhdysvaltain oikeusministeriön ja kilpailuviranomaisen (Federal Trade Commission) antamat säännöt horisontaalisista sulautumista: http://www.usdoj.gov/atr/public/guidelines/horiz_book/toc.html). Maksimiarvo on 10 000 pistettä (neliössä 100 x 100 prosenttia markkinoista). Yli 3 000 pisteen arvo merkitsee erittäin keskittyneitä markkinoita, joilla on hyvin vähän kilpailua.

⁹ Ks. yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehty päätös, 689–691 kohta.

¹⁰ Ks. yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehty päätös, 537 kohta. Kyseisillä markkinoilla toimivat myös Schlumberger ja Hager, mutta pelkästään Legrandin ja Schneiderin tuotteiden jälleenmyyjinä.

oligopolistiseen käyttäytymiseen näiden kahden yrityksen välisessä kilpailussa. Schneiderin hankkima 98,1 prosentin omistusosuus Legrandin pääomasta aiheutti HHI-keskittymisindeksin merkittävän muutoksen kaikilla näillä markkinoilla (ks. 30 kohdassa esitetty taulukko). Muutos oli noin $[0-1\ 000]^*$ pistettä nousukeskusten (koteloitujen katkaisijoiden ja pienoiskatkaisijoiden) osalta, $[0-1\ 000]^*$ pistettä pistorasioiden ja kytkinten, $[1\ 000-2\ 000]^*$ pistettä ryhmäkeskusten ja jopa $[2\ 000-3\ 000]^*$ pistettä liitäntäkatkaisijoiden osalta.¹¹

- (19) Vastauksessaan 7 päivänä marraskuuta 2001 päivättyyn väitetiedoksiintoon (jäljempänä 'vastaus') Schneider kuitenkin väittää, ettei nykyinen tilanne, jossa Schneider omistaa 98,1 prosenttia Legrandin osakepääomasta voimatta käyttää osakkeisiin liittyvää äänioikeuttaan, vääristä lainkaan kilpailua. Tässä yhteydessä Schneider vetoaa Legrandin itsenäisyyden turvaamiseksi toteuttamiinsa toimenpiteisiin ja varsinkin riippumattoman toimitsijamiehen nimittämiseen hoitamaan Schneiderin osuutta Legrandissa.
- (20) Komissio on eri mieltä. Toimitsijamiehen valtuuttaminen voi toki auttaa turvaamaan siirtymäjakson aikana sen, että Legrand harjoittaa tavanomaista liiketoimintaansa Schneiderin vaikutusvallasta riippumatta. Toimitsijamiehen läsnäolo ei kuitenkaan muuta sitä tosiseikkaa, että Schneiderilla on oikeus Legrandin voittoon ja että tästä aiheutuu kielteisiä kilpailuvaikutuksia. Joka tapauksessa toimitsijamiehen läsnäoloon perustuva Schneiderin väite olisi perusteltu vain siinä tapauksessa, että tämä olisi nimitetty tehtävänsä määräämättömäksi ajaksi. Toimitsijamiehellä on kuitenkin vain tilapäinen tehtävä estää keskittymän kilpailua vääristävätkä vaikutukset siihen asti, kunnes tehokkaan kilpailun edellytykset on palautettu yritykset erottamalla. Toimitsijamiehen läsnäolo ei poista epävarmuutta varsinkaan Legrandin osaksrakenteesta ja sen käytävissä tulevaisuudessa olevista resursseista. Se ei siis anna Legrandille riittävää varmuutta sen tulevista toimintamahdollisuuksista, jotta se voisi käynnistää merkittäviä sisäisiä tai ulkoisia laajentumishankkeita.
- (21) Edellä esitetyn perusteella se, että Schneiderilla on merkittävä omistusosuus Legrandissa, näyttää vaikuttavan kielteisesti kilpailuun. Komissio katsookin, että keskittymä on purettava mahdollisimman nopeasti tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi.

Järjestelyt yritysten erottamiseksi toisistaan

- (22) Väitetiedoksiannossaan komissio toteaa, ettei Schneider voi säilyttää merkittävää omistusosuuttaan Legrandissa ja että Legrandin koon on pysyttävä luovutettaessa ennallaan. Komissio vaatii niin ikään, että Schneider erottautuu Legrandista järjestämällä osakeannin, jossa Legrandin osakkeita tarjotaan merkittäväksi Schneiderin osakkeenomistajille suhteessa heidän omistusosuuksiinsa Schneiderissa. Lopuksi

¹¹ Nämä laskelmat perustuvat tarkennettuun HHI-indeksilaskelmaan (Timothy F. Bresnahan ja Steven C. Salop, "*Quantifying the competitive effects of production joint venture*", International Journal of Industrial Organisation, 1986) siten, että siinä on otettu huomioon kilpailijoiden väliset omistusyhteydet. Jos yritys A omistaa x prosenttia yrityksen B pääomasta, niin silloin yritys A pyrkii maksimoimaan paitsi oman voittonsa myös summan, joka muodostuu sen omasta voitosta ja x prosentista yrityksen B voittoa. Edellä 15 kohdassa esitetyistä syistä tämä antaa yritykselle A lisää liikkumavaraa hintojen korottamiseen. Kun tämä yrityksen A voittoa kasvattava tekijä otetaan huomioon HHI-indeksin laskemisessa ilman muita oletuksia, saadaan tulokseksi seuraavaa:
[muunnettu HHI] = [normaali HHI] + [Schneiderin markkinaosuus]x[Legrandin markkinaosuus]x[Schneiderin osuus Legrandin pääomasta].

komissio ehdottaa, että Schneiderin erottaminen Legrandista toteutetaan [...] kuluessa tämän päätöksen tekemisestä.

- (23) Vastauksessaan Schneider pitää näitä vaatimuksia kohtuuttomina ja kiistää kaikki komission päätelmät.

Schneiderin luopuminen merkittävästä omistusosuudestaan Legrandissa

- (24) Komission väitetiedoksiannon mukaan Schneiderin on luovuttava merkittävästä omistusosuudestaan Legrandissa, jotta tehokkaan kilpailun edellytykset voitaisiin palauttaa. Komission mukaan Schneiderin omistusosuuden säilyminen vaikuttaisi suoraan kilpailuun etenkin niillä markkinoilla, joilla jompikumpi yrityksistä on määrävässä asemassa (ks. tämän päätöksen 14–18 kohta).
- (25) Vastauksessaan Schneider ei periaatteessa kiistä kilpailun vääristyvän siitä, että se säilyttää merkittävän osakeomistuksensa Legrandissa. Se kuitenkin pitää "liiallisena ja kohtuuttomana", että sitä vaaditaan luopumaan muustakin kuin siitä osuudesta osakepääomaa, joka takaa sille määräysvallan Legrandissa. Schneiderin mukaan tällainen vaatimus on itse asiassa hyödytön, koska se katsoo huolehtineensa tarvittavista varotoimista Legrandin itsenäisen johtamisen ja kilpailukyvyyn varmistamiseksi muun muassa nimittämällä tätä varten toimitsijamiehen.
- (26) Komission mukaan ei ensinnäkään voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että Schneider pyrkisi käyttämään Legrandissa määräysvaltaa, mikäli se saisi pitää merkittävän omistusosuutensa. Schneiderin määräysvalta riippuu pääoman jakautumisesta ja siitä, kuinka suuri osuus osakkeenomistajista on edustettuina yhtiökokouksissa. Näitä kahta seikkaa ei tietenkään tässä vaiheessa voida ennustaa. Toiseksi ei ainakaan voida kiistää sitä mahdollisuutta, että määrävähemmistö (Ranskan lainsäädännön mukaan 33 prosenttia äänistä) antaisi Schneiderille määräysvaltaan verrattavat oikeudet Legrandissa.
- (27) Lisäksi kielteiset kilpailuvaikutukset jatkuisivat joka tapauksessa Schneiderin säilyttäessä merkittävän omistusosuutensa Legrandissa, vaikkei se tätä kautta saisikaan siellä määräysvaltaa. Tähän on syynä merkittävän ja pysyvän omistusosuuden hankkimisesta johtuva taloudellisten kannustinten muuttuminen (ks. 14–18 kohta).
- (28) Kuten edellä jo todettiin, Schneiderin nimittämällä toimitsijamiehellä on vain väliaikainen tehtävä ylläpitää kilpailuedellytyksiä niin kauan, kunnes tehokkaan kilpailun edellytykset palauttava yritysten erottaminen on saatu toteutettua.
- (29) Näin ollen komissio katsoo, että tavoite tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamisesta saavutetaan vain, jos Schneider vähentää osuuttaan Legrandin pääomasta niin, ettei siitä aiheudu edellä esitetyn kaltaisia kielteisiä kilpailuvaikutuksia. Kyseisten markkinoiden ominaispiirteet sekä markkinarakenteen mahdolliset kokoonpanot huomioon ottaen kielteisten kilpailuvaikutusten voidaan olettaa poistuvan siinä tapauksessa, että Schneiderin osuus supistuu alle 5 prosenttiin Legrandin pääomasta.
- (30) Tämä Schneiderille sallittu 5 prosentin enimmäisosuus on suurempi kuin HHI-indeksiä käyttämällä laskettu enimmäisosuus. Yli 100 pisteen indeksimuutos nousukeskusten, ryhmäkeskusten, liitäntäkatkaisijoiden sekä pistorasioiden ja kytkinten erittäin keskittyneillä markkinoilla Ranskassa (ks. HHI-indeksit, 17 kohta), joilla Schneiderin ja Legrandin välinen kilpailu on keskeistä kokonaiskilpailun kannalta, herättää tavallisesti vakavia epäilyjä toimenpiteen kilpailuvaikutuksista. Kun indeksin laskemisessa käytetään oletuksena Schneiderin 98,1 prosentin omistusosuutta, tämä vaihteluraja ylittyi selvästi kaikilla kyseessä olevilla markkinoilla (ks. 18 kohta ja alla

oleva taulukko). Laskelman mukaan alle 100 pisteessä pysyttäisiin ainoastaan liitäntäkatkaisijoiden markkinoilla olettaen, että Schneiderin osuus Legrandin pääomasta olisi enintään 4 prosenttia. Tämä epävarmuuden tuoma etu on katsottava Schneiderin hyväksi niin, että Schneiderin omistusosuus saa olla alle 5 prosenttia.

Laskelma HHI-indeksin muutoksista Ranskan markkinoilla

Markkinaosuudet	Nousu- keskukset (koteloit katkaisijat)	Nousu- keskukset (pienois- katkaisijat)	Ryhmä- keskukset	Liitäntä- katkaisijat	Pistorasiat ja kytkimet
Schneider	[60–70]*	[60–70]*	[40–50]*	[40–50]*	[0–10]*
Legrand	[0–10]*	[0–10]*	[20–30]*	[40–50]*	[80–90]*
Muu yritys 1	[0–10]*	[0–10]*	[20–30]*	[0–10]*	[0–10]*
Muu yritys 2	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*
Muu yritys 3	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*
Muu yritys 4	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*	[0–10]*
HHI	[3 000– 4 000]*	[5 000– 6 000]*	[3 000– 4 000]*	[4 000– 5 000]*	[7 000– 8 000]*
Delta-HHI (muunnettu)					
98,1 %	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[1 000– 2 000]*	[2 000– 3 000]*	[0–1 000]*
5 %	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[0–1 000]*
4 %	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[0–1 000]*	[0–1 000]*

Lähde: yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehty päätös.

- (31) On myös huomattava, että jos Schneiderin sallittaisiin säilyttää merkittävä osuus Legrandin pääomasta ja jos sen annettaisiin tältä pohjalta aloittaa neuvottelut mahdollisten ostajien kanssa, tämä saattaisi rajoittaa Legrandin ostajaehdokkaiden määrää. Yli 95 prosentin osuuden hankkiminen pörssiyrityksen pääomasta ja äänioikeuksista sen sijaan oikeuttaisi ostajan esittämään vähemmistöosakkaille lunastustarjouksen niiden osuuksien ostamiseksi ja johtaisi ostajan lunastusoikeuteen. Tarjoamalla ostajalle mahdollisuuden yli 95 prosenttiin Legrandin pääomasta ja äänioikeuksista saataisiin siis lisättyä potentiaalisten tarjokkaiden määrää. Jos omistusosuus saataisiin näin myytyä kolmannelle, Schneiderille jäisi enää 3,1 prosenttia Legrandin pääomasta ja äänioikeuksista.
- (32) Schneider toteaa myös, että sen velvoittaminen luovuttamaan kerralla koko osuutensa Legrandissa vähentäisi huomattavasti potentiaalisten ostajien määrää. Tällainen velvoite estäisi sitä käymästä myyntineuvotteluja sellaisten sijoittajien kanssa, jotka eivät välittömästi pysty lunastamaan haltuunsa koko Legrandia (jonka arvo Schneiderin mukaan on noin [...] miljoonaa euroa). Schneiderin mukaan komission olisi sen vuoksi annettava sille mahdollisuus säilyttää esimerkiksi 20 prosentin vähemmistöosakkuus Legrandissa vielä 2–3 vuoden ajan siltä varalta, että osakkeiden mahdollinen ostaja tätä pyytää.
- (33) Komissio myöntää, että ostajaehdokkaista on suotavaa olla mahdollisimman paljon, jotta tehokkaan kilpailun edellytykset voitaisiin palauttaa kyseisillä markkinoilla. Tämän vuoksi ei olekaan syytä suoralta kädeltä torjua sellaisia järjestelyjä, joissa Schneider myöntäisi ostajalle tämän pyynnöstä taloudellisia helpotuksia tai jopa jakaisi ostajan kanssa mahdollisuuksien mukaan ja määrääjäksi Legrandin hankkimisesta koituvat riskit. Jälkimmäisessä tapauksessa riskien jakaminen ei kuitenkaan missään tapauksessa

saisi luoda sidossuhdetta Schneiderin ja kyseisen ostajan eikä Schneiderin ja Legrandin välille. Tällainen järjestely ei myöskään saisi kannustaa Schneideria auttamaan Legrandia voittonsa maksimoinnissa. Sen vuoksi Schneiderin mahdollisuus vähemmistöosakkuuteen sekä siihen liittyviin äänioikeuksiin ja osingonjakoon (sanotun kuitenkään rajoittamatta 30 ja 31 kohdassa tarkoitettua vähäistä osuutta) on suljettava pois. Tilapäisesti hyväksyttäväksi riskinjaoksi voitaisiin sen sijaan katsoa se, että Schneider säilyttäisi ostajan pyynnöstä edellä (ks. 32 kohta) ehdottamansa osakemäärän arvosta Legrandilta tai sen ostajalta oleviin saamisiin rinnastettavia arvopapereita (joiden hinnasta on siis sovittu ennakolta ja Legrandin tulevasta menestyksestä riippumatta), jollei tämän taloudellisen järjestelyn yksityiskohtia koskevasta komission arvioinnista muuta seuraa.

Eräiden Legrandin tytäryhtiöiden luovuttaminen erikseen

- (34) Väitetiedoksiannossa komissio katsoo tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamisen edellyttävän myös sitä, ettei Legrandin rakenne muutu yritysten erottamisen seurauksena.
- (35) Vastauksessaan Schneider pitää vaatimusta Legrandin koon ennallaan pysymisestä kohtuuttomana tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamista koskevaan tavoitteeseen nähden. Tarkemmin sanottuna Schneider katsoo, että tiettyjen Legrandin omaisuuserien luovuttaminen ei heikentäisi yrityksen kilpailukykyä ETA-alueella, vaan se saattaisi päinvastoin edistää kilpailua. Schneider lähetti komissiolle 30 päivänä marraskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä muistion sellaisista Legrandin omaisuuseristä, jotka Schneiderin näkemyksen mukaan voitaisiin myydä erikseen kolmansille tai jättää Schneiderin haltuun ilman, että tämä estäisi tehokkaan kilpailun edellytysten palautumista kyseisille markkinoille. Tarkemmin sanottuna muistiossa ehdotetaan [...]*. Tältä osin Schneider väittää, että komission laskelmassa mittakaavaeduista tai suurtuotannon eduista ei ole otettu huomioon kyseisten markkinoiden tosiasiallista tilannetta. Toiseksi Schneider katsoo, että sillä on erittäin vahva taloudellinen kannustin myydä Legrand ja erikseen luovutettaviksi suunnittelemansa omaisuuserät mahdollisimman korkeaan hintaan. Näin ollen sen edun mukaista on, ettei Legrandin toimintamahdollisuuksia heikennetä eikä Legrandista myydä sen kilpailukyvyn säilyttämiseksi tarvittuja omaisuuseriä.

*Schneiderin ehdotus säilyttää tai luovuttaa erikseen Legrandista [...]**

- (36) Kuten 11 ja 12 kohdassa selvitetään, arvioitaessa yrityksiä [...]* koskevia Schneiderin ehdotuksia on ensinnäkin varmistettava, että niillä pystytään riittävän varmasti palauttamaan tehokas kilpailu. Lisäksi on varmistettava, että Schneiderin ja Legrandin edut punnitaan seuraavien periaatteiden mukaisesti: kummankaan yrityksen yksityistä etua ei voida asettaa toisen edelle, ja Schneiderin ja Legrandin yksityiset edut ovat alisteisia yleiselle edulle, jota edustaa tehokkaan kilpailun edellytysten palauttaminen kyseisille markkinoille.
- (37) Kuten yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdyssä päätöksessä useaan kertaan selitetään, on korostettava, että tuotemerkin kilpailukyky voi perustua myös kyseisten markkinoiden ulkopuolisiin tekijöihin, kuten suhdetoimintaan ja myynninedistämiseen suunnattuihin investointeihin, tutkimus- ja kehitystyöhön, suurtuotannon etuihin, kattavaan tuotevalikoimaan, erityissuhteisiin tukkuliikkeiden kanssa tai Legrand-tuotemerkin yleiseen arvostukseen sähköasentajien piirissä. Kyseisten Legrandin liiketoimintojen myynti erikseen Schneiderille tai kolmansille voi horjuttaa osaa näistä tekijöistä ja heikentää Legrandin kilpailukykyä kyseisillä markkinoilla. Etenkin suurtuotannon etujen menetys tehtaiden, myynti- ja

logistiikkarakenteen, alennuskäytäntöjen sekä tutkimus- ja kehitystyön aloilla vaikuttaisi todennäköisesti kielteisesti Legrandin hintarakenteeseen kyseisillä markkinoilla. Erikseen myyminen saattaisi vähentää Legrandin tuotantovalikoimaa tai -volyymia yhteen tai useampaan tuoteryhmään liittyvien tuotantolaitosten, tekniikan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien menettämisen seurauksena. Tämä on omiaan vahingoittamaan Legrandin yrityskuvaa ja horjuttamaan asiakkaiden, sähköasentajien ja -suunnittelijoiden sekä tukkumyyjien merkkiuskollisuutta Legrandille.

- (38) Lopuksi komissio huomauttaa, että [...] * osuus on yhteensä lähes [400–1000] * miljoonaa euroa ([...] *) eli noin [10–30 prosenttia] * Legrandin liikevaihdosta ja että ne tekivät samalla tarkastelujaksolla yhteensä [...] * prosenttia konsernin liiketoiminnan tuloksesta. Noin [10–30 prosenttia] * tästä liikevaihdosta on peräisin Euroopasta. Näiden omaisuuserien [...] * erottaminen Legrandista vaikuttaisi siis merkittävästi Legrand-konsernin yleiseen taloudelliseen tilanteeseen ja sitä kautta sen kilpailukykyyn. Sama johtopäätös voidaan tehdä [...] * luovuttamisesta erikseen, sillä tämä yritys vastaa yksinään noin [5–25 prosentista] * Legrandin kokonaisliikevaihdosta.
- (39) Schneiderin mahdollisuutta säilyttää tai myydä erikseen [...] * tarkastellaan seuraavassa siitä näkökulmasta, miten se vaikuttaa tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseen sekä Schneiderin ja Legrandin etujen säilymiseen.

(40) – (97) [...] *

Väite, jonka mukaan Schneiderilla on erittäin vahva taloudellinen kannustin myydä Legrand ja erikseen luovutettaviksi suunnitellut omaisuuserät mahdollisimman korkeaan hintaan, minkä vuoksi se pyrki olemaan heikentämättä Legrandin toimintamahdollisuuksia

- (98) Komissio katsoo niin ikään, ettei se tässä vaiheessa voi hyväksyä Schneiderin väitettä, jonka mukaan Schneiderin kannustin saada Legrandin tai Legrandista erotettujen omaisuuserien myynnistä mahdollisimman paljon voittoa sulkisi pois pyrkimyksen heikentää Legrandia. On selvää, että Legrand-konsernin luovutuksesta saatava taloudellinen tuotto pienenee, jos konsernin kokoa on supistettu ennen luovutusta. Schneiderin mukaan tämän myyntivoiton menetyksen korvaisi kuitenkin pahimman kilpailijan aseman heikkeneminen ja Schneiderin mahdollisuus myydä haluamansa omaisuuserät Legrandista hintaan, jota se ei tavanomaisissa oloissa välttämättä niistä saisi. Vastauksessaan Schneider ei kuitenkaan osoita, millä perusteella Legrandin myynnistä tämän keinottelun tuloksena saatu välitön taloudellinen tuotto olisi sille tärkeämpää kuin pysyvä kilpailuetu, joka sille koituu suurimman kilpailijan heikkenemisestä ja sen oman aseman vahvistumisesta kyseisillä markkinoilla Legrandista erikseen myytyjen omaisuuserien ansiosta.

Päätelmä

- (99) Edellä esitetystä seuraa, että Schneiderin ehdotus erottautua Legrandista erottamalla erikseen yritykset [...] on hylättävä.

Schneiderin omistusosuuden myyntiin liittyvät ehdot

- (100) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi Schneiderin on myytävä osuutensa Legrandista erottamatta siitä erikseen tytäryrityksiä, joita Schneider on ehdottanut säilytettäväksi itsellään tai myytäväksi erikseen kolmansille. Schneiderin on myytävä niin suuri osa Legrandissa omistamistaan osakkeista, ettei sen haltuun jää merkittävää osuutta Legrandin pääomasta. Näin palautetaan tehokkaan kilpailun edellytykset kyseisillä markkinoilla.
- (101) Tämän toteuttamiseen Schneiderilla on kaksi vaihtoehtoa: Legrandin luovuttaminen kolmannelle suoraan ostajayrityksen kanssa tehtävällä sopimuksella tai Legrandin (jonka osakkeet noteerataan nykyisin pörssissä) osakkeiden tarjoaminen merkittäviksi pörssin kautta. Konserni voidaan luovuttaa joko alalla toimivalle kolmannelle yritykselle tai sijoittajille. Legrandin osakkeet voidaan tarjota merkittäviksi joko listautumisannilla tai Schneiderin osakkeenomistajille suunnatulla Legrandin osakeannilla (tai sen uuden yhtiön osakeannilla, jonka nimiin Legrandin osakkeet ovat siirtyneet), jossa osakkeita tarjotaan merkittäväksi esimerkiksi suhteessa heidän omistusosuuksiinsa. Väitetiedoksiannossaan komissio pitää parhaana ratkaisuna Schneiderin osakkeenomistajille suunnattua Legrandin osakeantia.
- (102) Komission mukaan luovutus suoraan yrityksen kanssa tehtävällä sopimuksella edellyttäisi, että komissio hyväksyy etukäteen ostajan, jonka on täytettävä kilpailuedellytysten palauttamiseen liittyvät ehdot. Ostajan on oltava riippumaton Schneiderista, sen on kyettävä todistetusti palauttamaan tehokas kilpailu eikä kaupan toteutumisesta saa olla minkäänlaista epävarmuutta. Lisäksi tämäntyyppinen luovutus vaatisi todennäköisesti hintaneuvotteluja, minkä seurauksena Schneider saisi Legrandilta haltuunsa sellaisia luottamuksellisia tietoja, joista voisi koitua vahinkoa kilpailulle. Sekä suoraan sopimukseen perustuvan luovutuksen että listautumisannin haittana on vielä riippuvuus markkinaolosuhteista, minkä vuoksi ne saattavat viedä pidemmän ajan kuin Schneiderin osakkeenomistajille suunnattu osakeanti. Osakeannista olisi lisäksi se etu, ettei se ole riippuvainen markkinaolosuhteista, joten se on helpompi toteuttaa lyhyellä varoitusaajalla.
- (103) Komission väitetiedoksiannossa kuitenkin huomautetaan, että osakeannin seurauksena Schneiderin ja Legrandin omistajina olisivat ainakin aluksi samat osakkaat. Tähän voi sisältyä riski kilpailukäyttäytymisen koordinoimisesta, mikäli sama osakasryhmä hallinnoi kumpaakin yritystä tai mikäli sama osakasryhmä käyttää merkittävää vaikutusvaltaa ainakin toisessa näistä yrityksistä. Jotta tämä riski poistuisi, millään Schneiderin ja Legrandin osakkaalla tai osakasryhmällä ei pitäisi olla merkittävää vaikutusvaltaa toisessa yrityksessä.
- (104) Vastauksessaan Schneider väittää, että monitahoisista oikeudellisista ja verotuksellisista syistä yritysten erottaminen osakeannilla tai jakamalla veisi yhtä pitkän ajan kuin muutkin mahdolliset erottamistavat ja että Schneiderin olisi saatava itse valita, miten erottaminen järjestetään. Schneider ei kuitenkaan suoralta kädeltä torju osakeannin järjestämistä.

(105) Schneiderin perusteluja tarkasteltuaan komissio pitää suotavana, että Schneiderin annetaan päättää vapaasti Legrandista erottautumiseen liittyvistä oikeudellisista yksityiskohdista, kunhan nämä järjestelyt mahdollistavat yritysten erottamisen toisistaan edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Schneider ei saa enää pitää hallussaan merkittävää osuutta Legrandin pääomasta, ja Schneiderin on myytävä Legrand-konserni erottamatta siitä tiettyjä toimintoja [...]*

Määräajat

(106) Koska Schneiderin merkittävä omistusosuus Legrandissa aiheuttaa vakavia ja kielteisiä kilpailuvaikutuksia, Schneiderin on luovuttava siitä mahdollisimman pian. Komissio vaatii väitetiedoksiannossa, että yritykset on erotettava viimeistään [...]* kuluessa sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun päätöksen tekemisestä.

(107) Vastauksessaan Schneider pitää tätä määräaika kohtuuttomana seuraavista syistä.

(108) Ensinnäkin Schneider toteaa nostaneensa yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdystä päätöksestä kumoamiskanteen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.¹² Se katsoo, että mahdollinen kumoamispäätös menettäisi peruuttamattomasti tehokkaan vaikutuksensa, mikäli päätös Schneiderin määräämisestä luovuttamaan osuutensa Legrandista tehtäisiin ennen kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ja tarvittaessa Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ovat antaneet asiassa ratkaisunsa.

(109) Toiseksi Schneider pitää [...]* määräaika kohtuuttoman lyhyenä ensinnäkin siksi, ettei keskittymästä ole aiheutunut mitään haittaa kilpailulle Schneiderin toteuttamien Legrandin riippumattomuuden takaavien toimenpiteiden ansiosta, ja toiseksi siksi, että Schneiderille koituu suuri luovutustappion riski, mikäli se joutuu myymään Legrandin liian nopeasti.

(110) Kolmanneksi Schneider väittää, ettei [...]* määräaika käytännössä riitä Legrandin luovuttamiseen. Väitteensä tueksi Schneider vetoaa muutamiin esimerkkeihin markkinoilla hiljattain toteutettujen luovutus- tai osto-operaatioiden vaatimista määräajoista. Schneiderin mukaan nämä esimerkit osoittavat, että Legrandin kokoisten yritysten luovutus vaatii yleensä huomattavan pitkän ajan, jopa yli [...]*, varsinkin, jos luovutettava yritys on ranskalainen.

(111) Liiketoimen monitahoisuuden ja laajuuden huomioon ottaen komissio pitää kohtuullisena [...]* pituista määräaika, jonka kuluessa Schneiderin pitäisi pystyä suoriutumaan Legrandista erottautumisesta vapaasti määriteltävissään olevien yksityiskohtien mukaisesti. Joka tapauksessa Schneiderin määrääikaan olisi myönnettävä vielä [...]* pidennys, jonka kuluessa Schneiderin on annettava toimitsijamiehelle peruuttamaton ja yksinomainen toimeksianto liiketoiminnan myymiseksi.

Yritysten erottamiselle asetetun määräajan vaikutus Schneiderin kanteeseen yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdystä päätöksestä

(112) Komissio pitää perusteettomana Schneiderin väitettä, jonka mukaan yritysten erottamispäätöksen tekeminen ennen yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehdystä

¹² Kanne jätettiin 13 päivänä joulukuuta 2001.

päätöksestä nostettujen kumoamiskanteiden ratkaisemista merkitsisi sitä, että kanteet menettäisivät tehokkaan vaikutuksensa.

- (113) Jos yritysten erottamis päätös uhkaa viedä Schneiderin kanteelta sen tehokkaan vaikutuksen, Schneider voi aina hakea välimies päätöksen täytäntöönpanon lykkäämiseksi. Lisäksi on todettava, että jos Schneiderin väite nyt hyväksyttäisiin, vastedes yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehtyjä päätöksiä vastaan nostettujen kanteiden olisi aina katsottava lykkäävän automaattisesti päätöksen täytäntöönpanoa, mikä on ristiriidassa perustamissopimuksen 242 artiklan kanssa. Samalla estettäisiin vetoaminen sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohtaan tapauksissa, joissa komission on määrättävä yritysten erottamisesta toisistaan tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi. Tämä siis merkitsisi, että jokainen yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta tehty päätös menettäisi tehokkaan vaikutuksensa heti, kun siitä nostettaisiin kumoamiskanne.

Käytännössä [...] * määräaika olisi riittävä

- (114) Kuten edellä 14–21 kohdassa esitettiin, komissio ei jaa Schneiderin näkemystä, jonka mukaan Schneiderin omistusosuus Legrandissa ei vääristä kilpailua, koska Schneider on toteuttanut asianmukaiset toimenpiteet Legrandin riippumattomuuden takaamiseksi (nimittämällä toimitsijamiehen). Komission mukaan Schneiderin merkittävä omistusosuus Legrandissa riittää jo sellaisenaan vääristämään kilpailua kyseisillä markkinoilla, sillä se muuttaa Schneiderin kannustimia kilpailla ja vaikeuttaa Legrandin kehitystä. Riippumattoman toimitsijamiehen nimittäminen ei juuri lievennä Schneiderin merkittävästä omistusosuudesta Legrandissa aiheutuvia kilpailuhaittoja. Se ei siis mitenkään muuta tarvetta keskittymän purkamiseen mahdollisimman nopeasti.
- (115) Legrandin liian nopeasta myynnistä koituvaan tappioon on kaksi mahdollista syytä. Ensinnäkin myyntitappioita voi aiheuttaa pörssi-markkinoiden kielteinen kehitys. Tällainen syy ei ole komission analyysin kannalta oleellinen, koska markkinoiden tulevaa kehitystä on mahdotonta ennustaa. Toisena syynä voi olla liian lyhyt myyntiaika, jolloin Schneider ei ehdi neuvotella kaupasta edullisin ehdoin kolmansien yritysten tai rahoitusmarkkinoiden kanssa, koska aikataulu on liian kireä eri vaihtoehtoihin liittyvien vaatimusten sovittelumiseksi.
- (116) Komissio pitää perusteettomina Schneiderin väitteitä siitä, ettei yrityksiä ehditä erottaa [...] * mennessä.
- (117) Komissio toteaa erityisesti, että useat Schneiderin esittämistä esimerkitapauksista saatiin päätökseen alle [...] *. Kuten Schneiderin tietolähteenä käyttämä liikepankkikin huomauttaa, nämä tapaukset eivät ole mitään poikkeuksia, vaan yksinkertaisesti "sellaisia tapauksia, joihin ei liittynyt erityisiä vaikeuksia".
- (118) Myös Legrand mainitsi esimerkkejä hiljattaisten sulautumisiin johtaneiden yrityskauppojen vaatimista määräajoista etenkin Ranskassa. Esimerkeistä ilmenee, että tällaisten liiketoimen läpiviemiseen on yleensä riittänyt [...] * määräaika myyntipäätöksestä lukien.
- (119) Vaikka sekä luovutus- että jakamisoperaatio on teknisesti mahdollista toteuttaa [...] * määräajassa, Schneider ei mielestään siinä ajassa ehditä tutkia edes alustavasti muita mahdollisia tapoja yritysten erottamiseksi toisistaan. Schneiderin konsultit kuitenkin huomauttavat, että pidentämällä tätä määräaika [...] * asti komissio antaisi Schneiderille tarvittavan joustovaran niin, että se ehtii rauhassa tarkastella kumpaakin sille ehdotettua vaihtoehtoa (luovutusta ja jakamista) ennen ratkaisuaan ja saada erottamisprosessin päätökseen määräaikaan mennessä.

- (120) On pantava merkille, että Schneiderilla oli tilaisuus aloittaa yritysten erottamiseen liittyvät valmistelut heti komission tehtyä 10 päivänä lokakuuta 2001 päätöksen yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta. Juuri tätä varten Schneider lähetti 22 päivänä marraskuuta 2001 komissiolle pyynnön sulautuma-asetuksen 7 artiklan 4 kohtaan perustuvan poikkeuslupan myöntämisestä yritysten mahdolliseen erottamiseen liittyvien valmistelujen käynnistämiseksi. Lupa myönnettiin. Tämä tarkoittaa, että 10 päivän lokakuuta 2001 ja poikkeuslupapäätöksen päivämäärän väliseen aikaan lisättäisiin vielä edellä 61 kohdassa mainittu [...]* pidennys, mikä tekisi yhteensä yli [...]*.
- (121) Lisäksi [...]*.
- (122) Kaikesta päätellen vaikuttaa siis siltä, että yritysten erottamiseksi asetettu [...]* määräaika on käytännössä täysin riittävä. Komissio on kuitenkin valmis myöntämään määräaikaan [...]* pidennyksen, jonka aikana toimitsijamiehelle on annettava peruuttamaton ja yksinomainen toimeksianto osakkeiden myymiseksi. Näin Schneider saa tarvitsemansa liikkumavaran käydä neuvotteluja potentiaalisten ostajien tai sijoittajien kanssa. Estääkseen [...]* määräajan noudattamisen vaarantavien tilanteiden syntymisen komissio voi Schneiderin tai toimitsijamiehen pyynnöstä vielä lykätä määräaikoja, jos Schneider tai toimitsijamies pystyvät osoittamaan pyrkineensä parhaansa mukaan noudattamaan niitä.
- (123) Näin ollen Schneiderille on asetettava aluksi [...]* määräaika erottamisen toteuttamiseen. Jos Schneider ei suoriudu siitä tämän määräajan kuluessa, nimitetään toimitsijamies, jolle annetaan tehtäväksi toimittaa Schneiderin hallussa olevien Legrandin omaisuserien luovutus uuden [...]* määräajan kuluessa.
- (124) Lisäksi Schneider ehdottaa vastauksessaan, että sille annettaisiin mahdollisuus luopua Legrandin pääomasta vähittäin. Kuten edellä jo todettiin (ks. 32–33 kohta), pienikin viivästys Schneiderin vetäytymisessä Legrandista vaikuttaisi haitallisesti kilpailuun. Komissio voi kuitenkin tietyin edellytyksin ja Schneiderin asianmukaisesti perustelemasta pyynnöstä harkita myös muita järjestelyjä, joilla Schneider voisi houkutella sellaisia ostajia, jotka eivät pysty tekemään tarjoutta koko Legrandin arvosta.

Riippumaton toimitsijamies

- (125) Tästä [...]* pituisesta ja toimitsijamiehen toimeksiantoa varten [...]* pidennetystä määräajasta seuraa, että kyseinen noin 98 prosentin osuus Legrandin pääomasta pysyy määrätyn ajan edelleen Schneiderin hallussa. Näin ollen komissio katsoo 4 päivänä joulukuuta 2001 tehdyn poikkeuspäätöksen säännösten mukaisesti, että poikkeuslupapäätöksen nojalla nimitetyn toimitsijamiehen toimeksiantoa on heti laajennettava tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi. Toimitsijamiehelle olisi annettava tarvittavat valtuudet hoitaa itsenäisesti Schneiderin osuutta Legrandissa näiden kahden yrityksen erottamista edeltävän siirtymäjakson aikana, taata Legrandille tarvittava itsenäisyys ja toimintavapaus konsernin täysipainoisen kilpailun jatkamiseksi kyseisillä markkinoilla, varmistaa, ettei Schneider ryhdy tämän päätöksen vastaisiin tai siinä määrittelemättömiin toimenpiteisiin, sekä osallistua Schneiderin erottautumisen valmisteluun ja toteuttamiseen. Mikäli Schneider ei onnistu erottautumaan Legrandista [...]* määräajassa, toimitsijamiehelle olisi annettava yksinomainen ja peruuttamaton valtuutus Schneiderin hallussa olevien Legrandin osakkeiden myymiseksi laatimalla toimeksiantoon sitä koskeva lisäys. Komission on hyväksyttävä etukäteen poikkeuslupapäätöksessä määritellyyn toimeksiantoon tehtävät lisäykset,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi Schneider Electric määrätään erottautumaan Legrand-konsernista liitteessä II esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

2 artikla

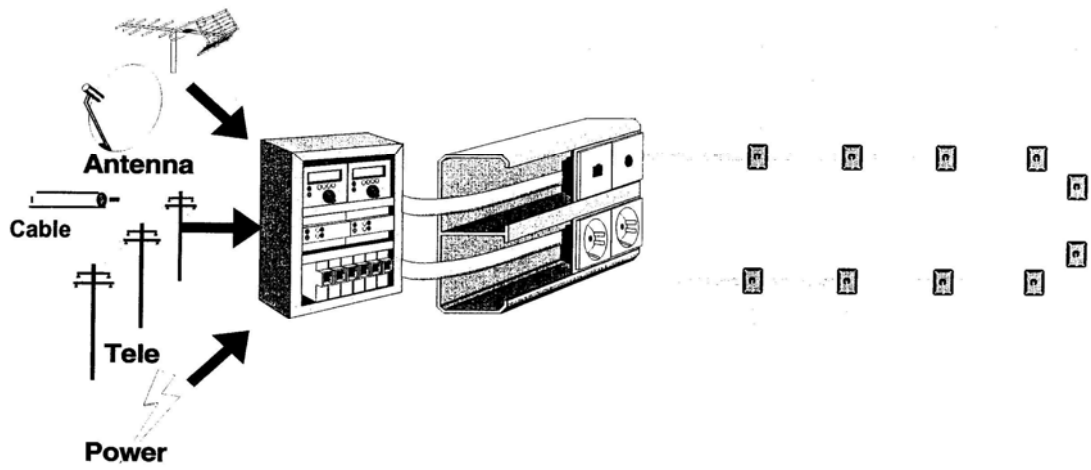
Tämä päätös on osoitettu seuraavalle yritykselle:

SCHNEIDER ELECTRIC S.A.
43–45, boulevard Franklin Roosevelt
92500 Rueil-Malmaison
FRANCE

Tehty Brysselissä

Komission puolesta

LIITE I

LIITE II

1 kohta

Schneider Electricin (jäljempänä 'Schneider') on erottauduttava [...] kuluessa tämän päätöksen vastaanottamisesta Legrand-konsernista (jäljempänä 'Legrand') ilman, että siitä luovutetaan erikseen tiettyjä toimintoja.

Schneider voi itse päättää yritysten erottamista koskevista yksityiskohdista, kunhan se noudattaa 2 kohdassa määrättyjä periaatteita.

2 kohta

1. Jos Schneider päättää myydä tai antaa myytäväksi Legrandista omistamansa osakkeet yhdelle tai useammalle ostajalle, Schneiderin tarjoaman osakemäärän on oltava sellainen, että sen ostaja tai ostajat voivat esittää vähemmistöosakkaille lunastustarjouksen ja saada niiden osuuksiin lunastusoikeuden, jotta Legrandin osakkeet voidaan vetää pois pörssistä.

Luovutuksen jälkeen Schneiderin ja muiden vähemmistöosakkaiden hallussa saa olla yhteensä alle 5 prosenttia Legrandin pääomasta ja äänioikeuksista. Jos ostaja tai ostajat eivät halua käyttää mahdollisuuttaan esittää vähemmistöosakkaille lunastustarjous ja saada niiden osuuksiin lunastusoikeus, Schneider saa pitää alle 5 prosentin osuutensa Legrandin pääomasta.

2. Jos Schneider päättää tarjota Legrandin tai Legrandissa määräysvaltaa pitävän yhtiön osakkeita merkittäväksi arvopaperimarkkinoilla, Schneiderin on annettava komissiolle etukäteen takeet siitä, ettei mikään Schneiderin ja Legrandin yhteinen osakas tai osakkaiden ryhmä tämän osakeannin seurauksena pääse käyttämään merkittävää vaikutusvaltaa jommassakummassa yrityksessä. Lisäksi Schneiderin haltuun jäävän osuuden on oltava alle 5 prosenttia Legrandin pääomasta.
3. Jos Schneider valitsee jonkin muun kuin 1 tai 2 kohdassa mainitun erottamistavan, sen on pyydettävä siihen ennakolta lupa komissiolta erityisesti siinä tapauksessa, että Schneider haluaa pitää määrätyn ajan hallussaan rajoitettua määrää Legrandilta tai Legrandissa määräysvallan hankkineelta yhtiöltä perittäviin saamisiin rinnastettavia arvopapereita. Tässä tapauksessa komissio voi määrätä Schneiderille uusia velvoitteita tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi.
4. Ennen Legrandin luovutusta Schneiderin on pyydettävä komissiota hyväksymään etukäteen kaikki ostajat, jos Schneider erityisesti listautumisannin tapauksessa pystyy ne nimeämään.

Hyväksymispyynnössä on oltava kaikki ne tiedot, jotka komissio tarvitsee sen varmistamiseksi, että ostaja tai ostajat täyttävät neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ja komission asetuksen (EY) N:o 447/98 mukaan hyväksyttävistä korjaustoimenpiteistä annetun komission tiedonannon¹³ 49 kohdassa määritellyt ostajan valintaa koskevat vaatimukset.

Ostajaa tai ostajia ei hyväksytä, mikäli kyseisen kaupan ehtona on tiettyjen Legrandin toimintojen siirtäminen myöhemmin takaisin Schneiderille.

¹³ EYVL C 68, 2.3.2001, s. 3.

3 kohta

Schneiderin on toimitettava komissiolle viipymättä:

- a) myyntiin liittyvä tiedoteluonnos tai -luonnokset, jotka on tarkoitus toimittaa mahdollisille ostajille tai sijoittajille
- b) luettelo mahdollisista ostajista, joihin Schneider aikoo ottaa yhteyttä, sekä yhteydenottojen tulokset.

Jos komissio ei ole ottanut kantaa kyseisiin tiedoteluonnoksiin viiden arkipäivän kuluessa niiden toimituspäivästä, komission katsotaan hyväksyneen ne.

4 kohta

1. Schneiderin on toimitettava komission hyväksyttäväksi viiden arkipäivän kuluessa tämän päätöksen tekemisestä lisäys 4 päivänä joulukuuta 2001 tehdyn komission päätöksen nojalla nimitetyn toimitsijamiehen kanssa (ETY) N:o 4064/89 7 artiklan 4 artiklan perusteella tehtyyn sopimukseen.

Ellei Schneider toimita lisäystä määräajassa tai elleivät komissio ja Schneider pääse siitä yhteisymmärrykseen, komissio voi päättää lisäyksen sisällöstä toimitsijamiestä kuultuaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu lisäys on laadittava seuraavien periaatteiden mukaisesti:
 - a) toimitsijamiehen toimeksianto pidennetään siihen asti, kunnes Schneiderin ja Legrandin erottaminen toisistaan on kokonaan toteutettu
 - b) toimitsijamies varmistaa, ettei Schneider ryhdy tämän päätöksen vastaisiin tai siinä määrittelemättömiin toimiin
 - c) toimitsijamies osallistuu Schneiderin erottautumisen valmisteluun ja toteuttamiseen
 - d) lisäykseen sisällytetään toimenpiteet, jotka katsotaan tarpeellisiksi tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi ja Legrandin itsenäisyyden ja toimintavapauden turvaamiseksi niin, että se voi jatkaa täysipainoista kilpailua kaikilla merkityksellisillä markkinoilla.
3. Ellei Schneider noudata sitoumuksiaan olennaiselta osin, komissio voi täydentää toimitsijamiehen toimivaltaa antamalla tämän käyttöön kaikki sitoumusten noudattamisen varmistamiseksi tarvittavat keinot.
4. Toimitsijamiehen täytettyä saamansa tehtävät Schneider voi pyytää komissiota vapauttamaan tämä toimeksiannostaan.

5 kohta

Päivämäärä, jolloin 1 kohdassa tarkoitetun määräajan katsotaan päättyvän, on joko peruuttamattoman myyntisopimuksen allekirjoittamispäivä, julkisen myyntitarjouksen julkaisemispäivä tai päivä, jolloin Schneiderin yhtiökokous päättää yrityksen jakamisesta.

Schneiderin ja Legrandin tosiasiallinen erottaminen on toteutettava [...] kuluessa tästä päivämäärästä.

6 kohta

1. Ellei Schneider ole pystynyt allekirjoittamaan peruuttamatonta myyntisopimusta kolmannen kanssa eikä julkaisemaan osakkeista julkista myyntitarjousta 1 kohdassa tarkoitetussa [...] määräajassa, Schneiderin on annettava 4 kohdassa tarkoitetulle toimitsijamiehelle peruuttamaton ja yksinomainen valtuutus Schneiderin ja Legrandin erottamiseksi toisistaan korkeimpaan mahdolliseen hintaan mutta ilman, että osakkeille määritellään pohjahintaa.

Schneiderin on toimitettava tätä varten toimeksiantosopimukseen laatimansa lisäys komission hyväksyttäväksi viimeistään 10 arkipäivää ennen kyseisen määräajan päättymistä.

Ellei lisäystä ole toimitettu 10 arkipäivää ennen kyseisen määräajan päättymistä tai elleivät komissio ja Schneider pääse siitä yhteisymmärrykseen, komissio voi päättää lisäyksen sisällöstä toimitsijamiestä kuultuaan.

2. Toimitsijamiehellä on [...] aikaa allekirjoittaa peruuttamaton myyntisopimus kolmannen kanssa tai julkaista osakkeista julkinen myyntitarjouk.

7 kohta

Jos Schneider tai edellä 4 kohdassa tarkoitettu toimitsijamies eivät pysty tekemään kolmannen kanssa peruuttamatonta myyntisopimusta tai julkaisemaan osakkeiden julkista myyntitarjousta määräaikaan mennessä poikkeuksellisten olosuhteiden takia, komissio voi pidentää 1 kohdassa tarkoitettua määräaika tai 6 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettua määräaika harkintansa mukaan, jos Schneider tai toimitsijamies on esittänyt pidentämisestä asianmukaisesti perustellun pyynnön. Määräajan pidentämistä koskeva pyyntö on toimitettava komissiolle välittömästi poikkeuksellisten olosuhteiden ilmettyä, ja siinä on osoitettava, että määräaikoja on kaikin keinoin pyritty noudattamaan.